

Chiamaka

EEN

Ik heb er altijd naar verlangd om te worden gezien voor wie ik ben, om écht te worden gezien door een ander mens. Soms leven we jarenlang met verlangens die we niet kunnen verwoorden. Tot er een scheurtje in de lucht ontstaat en de hemel openbreekt en zichzelf aan ons openbaart, zoals met de pandemie, want het was tijdens de lockdown dat ik mijn leven begon uit te pluizen en woorden schonk aan zaken die lang niet in woorden konden worden uitgedrukt. Mijn oorspronkelijke bedoeling was om optimaal gebruik te maken van deze collectieve afzondering; als ik toch alleen maar binnen mocht blijven, zou ik elke dag mijn broze edges insmeren met olie, acht grote glazen water drinken, op de loopband rennen, overdadig lang slapen en dure serums op mijn huid deppen. Ik zou nieuwe reisverhalen schrijven op basis van ongebruikte kladjes die lagen te verstoffen en als de lockdown lang genoeg zou duren, zou dat misschien eindelijk dat duwtje zijn dat ik nog nodig had voor een heel boek. Maar al in de eerste week belandde ik in een neerwaartse spiraal, verdween ik almaar dieper in een eindeloze tunnel. Woorden en waarschuwingen walsten om me heen en het voelde alsof alle vooruitgang die we als mensheid hadden geboekt omsloeg naar een eeuwenoude staat van verwarring die nu al lang en breed voorbijgestreefd had moeten zijn. Raak je gezicht niet aan, was je handen, ga niet naar buiten, gebruik ontsmettingsmiddel, was je handen, ga niet naar

buiten, raak je gezicht niet aan. Wanneer ik mijn gezicht waste, telde het dan als aanraken? Ik gebruikte altijd een washandje, maar op een ochtend streek ik per ongeluk met mijn blote hand langs mijn wang en verstijfde ik terwijl het water uit de kraan bleef lopen. Het deed er niet toe, vast niet, ik was immers nooit naar buiten geweest, maar wat betekende 'raak je gezicht niet aan' en 'was je handen' wanneer niemand wist hoe dit was begonnen en wanneer het zou eindigen of zelfs maar wat het eigenlijk was? Ik werd elke dag in doodsangst wakker met een hart dat onwillekeurig in mijn borstkas bonkte en soms drukte ik mijn hand ertegenaan en hield hem daar even. Ik zat alleen in mijn huis in Maryland, in de kleinsteedse kalmte, met benauwende wegen begrensd door bomen die zelf leken geluwd door de stilte. Er reden geen auto's. Ik keek naar buiten en zag een kudde herten voorbischrijven over het veld dat mijn voortuin was. Een stuk of tien herten, misschien wel vijftien, heel wat anders dan de eenling die ik af en toe schichtig in het gras zag grazen. Ik werd bang van ze, van hun ongebruikelijke bravoure, alsof mijn wereld op het punt stond te worden overgenomen, niet alleen door herten maar door andere wezens die op de loer lagen en waarvan ik me geen voorstelling kon maken. Soms at ik nauwelijks en kuierde ik naar mijn voorraadkast om op wat crackers te knagen en op andere momenten haalde ik vergeten zakken diepvriesgroente tevoorschijn en maakte ik pittige boontjes die me deden denken aan mijn jeugd. De vormeloze dagen vloeiden in elkaar over en voor mijn gevoel keerde de tijd zich naar binnen. Mijn gewrichten deden pijn, net als de spieren in mijn rug en in mijn nek, alsof mijn lichaam maar al te goed wist dat we er niet voor waren gemaakt om op deze manier te leven. Ik schreef niet, want ik kon niet schrijven. Ik zette nooit de loopband aan. In Zoomgesprekken echode iedereen: reiken zonder aanraken, terwijl de afstand tussen ons nog verder werd uitgehouden.

Op een middag belde mijn beste vriendin Zikora me op en zei dat ze bij Walmart was om wc-papier te kopen.

'Je bent naar buiten gegaan!' zei ik. Het klonk haast als een gil.

‘Ik heb twee mondkapjes op en handschoenen aan,’ zei ze. ‘De politie is aanwezig om de rij voor het wc-papier in goede banen te leiden, dat geloof je toch niet?’ Zikora ging over op Igbo en zei: ‘Mensen gaan tegen elkaar tekeer. Ik ben echt bang dat iemand zo een pistool trekt. De Witte man die voor me staat vind ik wel verdacht. Hij kwam aanrijden in een gigantische truck en hij heeft een rode pet op.’

We spraken nooit puur Igbo met elkaar, onze zinnen waren altijd bezaaid met Engelse woorden, maar Zikora had waakzaam al het Engels van zich afgeschud, mochten er vreemden meeluis-teren, en klonk nu onnatuurlijk, als een personage uit een slechte dramaserie over toen Amerika nog niet gekoloniseerd was. *Een man in een grote SUV met een bloedrode hoed op zijn hoofd.* Ik begon te lachen en zij ook, en heel even voelde ik me bevrijd, hersteld.

‘Even serieus, Zikor, je had niet naar buiten moeten gaan.’

‘Maar we hebben wc-papier nodig.’

‘Volgens mij is het nu toch eindelijk tijd om onze billen te gaan wassen,’ zei ik, en meteen daarop riepen Zikora en ik in koor: ‘Jullie zijn niet schoon!’

Ik had het verhaal in al die jaren al zo vaak verteld, over Abdul, onze poortwachter in Enugu; die tengere Abdul in zijn lange jellaba, die op een avond met zijn plastic waterkoker in de hand naar de latrine achterin liep en zich toen rustig omdraaide om tegen me te zeggen: ‘Jullie christenen gebruiken papier na een wc-bezoek. Jullie zijn niet schoon.’

Tijdens ons vaste Zoomgesprek met de familie zei ik: ‘De grootste misdaad die je op dit moment in Amerika kunt begaan is het verstoren van de lange rijen in de supermarkt, van mensen die op hun beurt staan te wachten om wc-papier te kopen. Door het hele land houdt de politie nu de wacht bij wc-papierrijen.’

Ik had gehoopt dat iedereen zou lachen – we lachten altijd zoveel met elkaar – maar alleen mijn vader moest grinniken. Mijn broers, een tweeling, stonden op het punt om verstrikt te raken in hun zoveelste discussie.

Mijn moeder zei: ‘Ik heb nooit begrepen waarom Amerikanen

het papier noemen. Wc-papier. Dat klinkt ruw. Waarom geen wc-tissues?’

We spraken elkaar elke dag op Zoom – mijn ouders in Enugu, mijn broer Afam in Lagos, en zijn tweelingbroer Bunachi in Londen. Elk gesprek was als een bewolkte dag, somber en doorsijpeld met het laatste slechte nieuws.

Mijn ouders praatten over sterfte, over de stervenden en de gestorvenen, en mijn tweelingbroers waren onderling brutaal van zich aan het afbijten, niet langer bereid om hun vijandschap voor onze ouderste te verbergen. Het was alsof we niet langer onszelf konden zijn omdat de wereld niet langer zichzelf was. We hadden het over het toenemende aantal besmettingen in Nigeria, een getal dat per dag verschillend was, en per staat, haast als een lugubere competitie. Lagos stond nu voorop, opgevolgd door Cross River. Afam had ons een video gestuurd van een ambulance die met gierende banden door zijn straat scheurde, waar hij bij had geschreven: *De eerste persoon is uitgeschakeld*. Volgens Bunachi kon het nog wel even duren voor de artsen in het v k beschermende pakken kregen, omdat de mensen die die kleding in China fabriceerden dood waren. Ik was altijd de laatste die het gesprek in kwam, en dan deed ik alsof ik in andere gesprekken had gezeten, met redacteurs, terwijl ik eigenlijk gewoon naar mijn telefoon had zitten staren en mezelf mentaal klaarstoomde om op DEELNEMEN te klikken. Mijn ouders waren vlak voor de lockdown uit Parijs teruggekomen naar Nigeria, en mijn moeder zei vaak: ‘Stel je toch eens voor wat er was gebeurd als we in Europa waren gestrand. Onze leeftijdsgenoten vallen daar bij bosjes neer door dit hele gebeuren.’

‘Stel je toch eens voor wat een ramp het was geweest als we hier dezelfde dodenaantallen hadden als in Europa,’ zei mijn vader.

‘God spaart Nigeria. Er is geen andere mogelijke verklaring voor,’ zei Afam.

‘Misschien hekserij,’ zei Bunachi bits. Waarna hij vervolgde: ‘Europa is gewoon eerlijk in het vastleggen van coronadoden.’

‘Nee, nee, nee,’ zei mijn vader. ‘Als we hier zulke dodenaantallen hadden gehad, zouden we niet in staat zijn om dat achter te hou-

den. Daar zijn we te ongeorganiseerd voor, we zijn China niet.'

'Hemeltjelief. Al die getallen zijn mensen. Mensen!' zei mijn moeder met haar hoofd weggedraaid en haar blik op de tv.

'Ik ben vanochtend met een lepel naar de geldautomaat geweest,' zei Afam.

'Een lepel?' vroeg mijn moeder, nu weer met haar gezicht naar ons toe.

'Ik wilde gewoon die knoppen niet aanraken, daarom heb ik mijn pincode ingevoerd met de lepel en toen de lepel weggegooid,' zei Afam.

'Had je geen handschoenen aan?' vroeg mijn moeder.

'Jawel, maar wie weet of het coronavirus door handschoenen heen kan dringen?' vroeg Afam.

'Op vaste oppervlakken sterft het virus binnen enkele seconden. Je hebt gewoon een lepel verspild,' zei Bunachi op die alwetende toon die hij altijd aansloeg. Een paar dagen geleden had hij nog gezegd dat beademing niet de juiste behandeling was voor coronaviruspatiënten. Hij was accountant.

'Maar je had helemaal niet naar buiten moeten gaan, Afam,' zei mijn vader. 'Wat moet je eigenlijk met contanten? Julie hadden toch flinke voorraden ingeslagen?'

'Ik heb contant geld nodig. Er heerst spanning in Lagos,' zei Afam.

'Spanning?' vroeg Bunachi.

Afam negeerde hem, tot mijn vader vroeg: 'Wat bedoel je daarmee, spanning?'

'Er verzamelen zich woedende menigtes bij de woonwijken hier op het eiland, ze vragen om geld en eten. Veel mensen zijn afhankelijk van het dagelijkse inkomen dat ze hier verdienen en hebben niks om op terug te vallen. Al die marskramers die hier langs de weg staan. Ik zag een video waarin iemand in een menigte riep dat ze geen lockdown willen, dat het de rijken zijn die naar het buitenland gaan en daar besmet raken met het coronavirus, en aangezien zij voordat de lockdown kwam de kleren wassen en banden oppompten voor die rijken, zouden wij hen nu van eten moeten voorzien. Ze hebben eigenlijk best wel een punt.'

‘Nee, dat hebben ze niet. Het is gewoon een stelletje criminelen,’ zei Bunachi.

‘Ze hebben honger,’ zei Afam. ‘Ik ben zelfs te voet naar de geldautomaat gegaan. Ik heb gehoord dat ze je met stokken achterna komen als je het waagt om in een dure auto door de stad te rijden.’

Hij woonde in een omheinde woonwijk met gigantische huizen waar bezoekers een unieke code nodig hadden om de elektronische poort binnen te komen. De dag erop zei hij dat de menigte de bewakers in elkaar had geslagen en dat ze nu op de hekken stonden te bonzen in een poging het beveiligingssysteem te deactiveren.

‘Ze hebben brand gesticht bij de ingang,’ zei hij. ‘Onze WhatsAppgroep is nog nooit zo actief geweest. We leggen allemaal geld in en proberen nu uit te vogelen hoe we dat het best bij hen kunnen krijgen.’

‘Vind je ze nog steeds zo onschuldig?’ vroeg Bunachi op plagerige toon.

‘Ik heb nooit gezegd dat ze onschuldig waren. Ik zei dat ze honger hadden,’ zei Afam.

Op het scherm zagen we achter hem grijze rook de nachtelijke hemel in kringelen. Hij zag er opeens zo kwetsbaar uit, zo ongeproefd, hoe hij daar naast een hoge potplant op zijn marmeren balkon stond. De plant was zo weelderig groen, met zulke volle bladeren, dat hij me deed denken aan toen het leven nog normaal was en mijn broer alles goed voor elkaar had, met zijn eigen bedrijven, een Groot Man in opkomst in Lagos, met merkbare macht. Nu stond hij daar terwijl zijn vrouw hun twee kinderen had opgesloten in de keuken omdat de keukendeur de stevigste deur van het huis was. Hij deed zijn best om niet bang over te komen, waardoor hij alleen maar banger leek, en ik bedacht me hoe breekbaar we allemaal waren, en hoe makkelijk we vergeten hoe breekbaar we zijn. Er klonk een harde knal en ik sprong op, wist even niet zeker of het geluid bij Afam vandaan kwam of dat het aan de andere kant van mijn raam was.

‘Hoorden jullie dat?’ vroeg Afam. ‘Een of andere explosie bij de poort.’

‘Het is vast niks,’ zei mijn vader. ‘Misschien hebben ze een spuitbus met insecticide in het vuur gegooid?’

‘Afam, ga naar binnen en doe al je deuren op slot,’ zei mijn moeder.

Om van onderwerp te veranderen zei ik dat hooggedoseerde vitamine C online overal was uitverkocht. Bunachi wist er uiteraard alles van en zei dat vitamine C niet hielp tegen het virus en dat hij ons nog wel een recept zou sturen voor een infusie van verse basilicum die we allemaal dagelijks moesten inhaleren.

‘Niemand heeft verse basilicum,’ beet Afam hem toe.

Bunachi begon de laatste statistieken van sterfgevallen per land op te sommen en ik zei dat mijn accu bijna leeg was en hing op. Ik stuurde Afam een berichtje en sloot af met een lange rij rode hartjes: *Hou vol, bro, het komt vast goed met jullie.*

Mijn nicht Omelogor zei dat het er in Abuja totaal niet zo aan toeging. Abuja was rustiger dan Lagos, zoals altijd, een beetje alsof Lagos was verbleekt door de zon, onttrokken van alle nutriënten.

‘Er zijn mensen aan het sterven en er worden verjaardagsfeestjes gegeven,’ zei ze.

‘Wat?’

‘Gister is de hoogste ambtenaar van de president overleden aan het coronavirus en vanochtend kreeg ik van Ejiro een uitnodiging voor haar verjaardagsfeest. Ik heb haar gezegd dat als ik de dood wil riskeren, ik daar dan wel een betere manier voor uitkies dan haar verjaardagsfeestje.’

Ik vond het schokkend om de woorden ‘overleden’ en ‘dood’ uit Omelogors mond te horen; ze praatte bijna nooit over symptomen of sterfgevallen. Ze had het over het opnieuw verzegelen van dozen Indomie-noedels met stevige tape, voordat ze die achterliet voor de deur van een weeshuis; of over het webverkeer van haar website, Exclusief Voor Mannen, dat ze sterk had zien toenemen sinds de lockdown; meer unieke bezoekers uit meer verschillende landen, met een hoop die haar vroegen om een video op te nemen en zichzelf eindelijk te onthullen. ‘Het voelt haast intiem dat ze me vragen een video te posten,’ zei Omelogor met een zweem van

een lach in haar stem. Ze had een aantal van de berichten aan me voorgelezen. Van alle mensen van wie ik hield, was Omelogor nog het meest zichzelf gebleven, onverslagen door dit gemeenschappelijke onbekende; ze zag er altijd kwiek uit, gedoucht en bruisend van de ideeën. ‘Chia, dit gaat wel weer over. De mensheid heeft door de geschiedenis al vele plagen overleefd,’ is wat ze vaak zei wanneer ze mijn terneergeslagen stemming opmerkte. Ik voelde me gesterkt door haar toon, ook al deed het woord ‘plaag’ me om een of andere reden denken aan bloedzuigers.

‘Noem het nou geen plaag,’ zei ik.

Soms zeiden we niets, hielden we gewoon onze telefoons op als een boek, of een mok, en deelden we onze stilte en onze achtergrondgeluiden. Alleen met Omelogor was stilte te verdragen. Tijdens Zoomgesprekken met vrienden voelde stilte als falen en daarom bleef ik maar doorratelen; ik bedacht me hoe snel we ons aanpassen, of doen alsof we ons aanpassen, aan een leven dat is beperkt tot scherm en geluid. Zikora zei dat ze het prettig vond om vanuit huis te werken, maar wel in haar bed, omdat ze vanuit de woonkamer het schelle gehuil van Chidera kon horen, en het lage stemgeluid van haar troostende moeder. Chidera huilde zoveel en was constant aan het vragen of hij naar de speeltuin mocht, waardoor ze hem uiteindelijk voor de eerste keer in zijn leven tekenfilms liet kijken. Aanvankelijk had hij het eng gevonden, toen het eerste programma was begonnen, maar nu zat hij gehypnotiseerd voor de tv en begon hij ontroostbaar te huilen wanneer zijn moeder de tv uitzette. LaShawn, in Philadelphia, maakte zuurdesembrood en liet borden met gefrituurde kip in de hal achter voor haar moeder, die boven in quarantaine zat omdat ze geen enkel risico wilden nemen. Hlonipha, in Johannesburg, zei dat ze haar wifi had uitgezet en waterverfschilderijen maakte, maar daar werd ze verdrietig van omdat ze te waterig leken, te vervaagd. Lavanya, in Londen, zat altijd aan de rode wijn, waarbij ze de fles omhooghield voor haar scherm wanneer ze haar glas weer bijvulde. Haar buurvrouw was overleden aan het coronavirus, een oudere dame die alleen met haar hond woonde, en niemand had de hond meegenomen, dus die kon ze constant horen

blaffen en dat brak haar hart, maar ze wist niet of honden ook het coronavirus konden krijgen.

Algauw werden de Zoomgesprekken een melange van hallucinerende beelden. Na elk gesprek voelde ik me eenzamer dan ooit tevoren, niet omdat het gesprek erop zat, maar omdat het überhaupt had plaatsgevonden. Praten betekende beseffen wat we allemaal waren kwijtgeraakt. Ik verlangde ernaar een ander persoon van dichtbij te horen ademen. Ik droomde dat ik mijn moeder in de voorkamer van ons huis in Enugu een knuffel gaf en werd dan verbaasd wakker omdat ik er niet bewust aan had gedacht dat ik haar een knuffel wilde geven. Ik wenste dat ik niet alleen was. Had Kadiatou er maar mee ingestemd om hier samen met Binta en mij in quarantaine te gaan. Maar ik begreep dat ze liever in haar appartement wilde blijven, ook al maakte ik me zoveel zorgen om haar. Een paar dagen voor de lockdown had ze gezegd: 'Ik wacht in mijn appartement.' Wachten. Dat is eigenlijk wat we allemaal deden, wachten. De lockdown was een onbekend wachten op een onbekend einde en dat van Kadiatou werd versterkt door een ongetemde pijn. Ik belde haar dagelijks, en als ze niet opnam, belde ik Binta om er zeker van te zijn dat ze in orde was. We videobelden elkaar op WhatsApp omdat ze geen Zoom had. 'Hoe gaat het met je, Kadi?' vroeg ik, en dan antwoordde ze: 'Het gaat goed met ons, godzijndank.' Soms zei ze: 'Miss Chia, maak je maar geen zorgen om mij.' Haar stem klonk zacht, alsof ze geen heibel wilde maken. En toch was het nog maar een paar weken geleden dat diezelfde stem, een stuk scheller uit paniek, aan de telefoon riep: 'Hij gaat mensen sturen om me te vermoorden! Hij gaat mensen sturen om me te vermoorden!' Ze had therapie geweigerd en hoofdschuddend gezegd: 'Ik kan niet praten met een vreemde mens, ik kan niet praten met een vreemde mens.' Ze wilde gewoon dat het proces voorbij was, maar alle rechtszaken waren voor nu geschorst en ik was bang dat ze, nu ze vastzat in de limbo van de lockdown, misschien zou bezwijken aan de duisternis.

'Hoe ga ik na dit ooit nog een baan krijgen? Hoe ga ik ooit nog een baan krijgen?' vroeg ze me en ze klonk zo wanhopig dat ik er een brok van in mijn keel kreeg.

‘Je kunt je eigen restaurant openen wanneer de zaak voorbij is, Kadi,’ zei ik.

‘Niemand gaat nog naar een restaurant gaan na corona,’ zei ze afgemeten.

Tijdens een van onze gesprekken schrok ik van een vlaag van woede van Kadiatou. ‘Ga mij geen geld meer sturen, Miss Chia. Je geeft me al genoeg.’ Ze had nog nooit zo’n toon tegen mij aangeslagen. Op afstand, op onze schermen, daalde een verstomde spanning neer.

‘Oké, Kadi,’ zei ik uiteindelijk.

Ze hing op zonder gedag te zeggen en ik wachtte een paar dagen voordat ik haar weer opbelde. Wanneer ik Binta vroeg hoe het met haar moeder ging, had ze altijd hetzelfde antwoord: ‘s Nachts huilt ze.’

Niemand gaat nog naar een restaurant gaan. Ik kon me geen voorstelling maken van dit nieuwe, geïsoleerde bestaan, waarin mensen niet meer uit eten gingen, want ik moest vasthouden aan het vertrouwen dat de wereld nog steeds weer een betoverende plek kon worden.

De stilte buiten beangstigde me. Het nieuws beangstigde me. Ik las over oude mannen en oude vrouwen die alleen stierven, alsof er niemand van ze had gehouden, terwijl de mensen die van ze hielden achter glazen schermen stonden te huilen. Op televisie zag ik hoe lichamen naar buiten werden gedragen als stijve mannequins gewikkeld in wit en ik rouwde om de dood van vreemden. Ik zocht Twitter af naar coronavirus-hashtags en ik kopieerde de tweets van Italiaanse artsen die leken te weten waar ze het over hadden en plakte die in Google Translate. Het was eerlijk gezegd niet veel, want uiteindelijk wisten we allemaal zo weinig, alsof we met zijn allen in het duister rondtastten. Van elk nieuw symptoom waar ik over las, dacht ik dat ik het had, en de symptomen bleven maar veranderen; elke dag weer een nieuwe verrassing, van uitslag in het gezicht tot voetzweren, zonder dat er een eind leek te komen aan deze apocalyps op de vrije loop. Een jeukende teen of zere keel in de ochtend zorgden ervoor dat ik bevangen raakte van

paniek, en dan zei ik ‘rustig ademen, rustig ademen’ tegen mezelf, een imitatie van de meditatie-apps die ik voorheen nooit serieus had genomen.

Ik was me vaak bewust van een doffe gevoelloosheid die traag door mijn lichaam trok, en dan, op andere momenten, doemde er juist een brandende rusteloosheid op. Zoomgesprekken voelden geforceerd vrolijk aan, vooral de groepsgesprekken met vrienden waarbij iedereen liep te zwaaien met een glas wijn. Ik begon ze te vermijden, net als onze familiegesprekken. Zelfs de telefoontjes van Omelogor negeerde ik, terwijl ik met niemand closer was dan met Omelogor, maar met haar praten voelde als een opgave omdat praten überhaupt als een opgave voelde. Ik lag in bed en deed niets en voelde me schuldig omdat ik niets deed, maar als nog deed ik niets. Ik liet vrienden weten dat ik aan het schrijven was en omdat ik loog voegde ik veel te veel details aan die berichten toe in plaats van ze kort te houden. Om mijn onbehaaglijke gevoel in te dammen, besloot ik niet langer het nieuws te volgen. Ik negeerde het internet en de televisie en ik las detectiveromans van Agatha Christie, liet me gretig meevoeren door hun verfijnde onwaarschijnlijkheid. En toen werd ik weer opgeslokt door het nieuws. Ik dronk warm water met gember en voegde er citroensap aan toe uit een ingedeukt oud flesje dat ik achter in mijn koelkast had gevonden, en ik viste cayennepeper en knoflookpoeder en kurkuma uit mijn kruidenrek, tot het mengsel me misselijk maakte. Elke ochtend twijfelde ik of ik moest opstaan, want uit bed komen hield in dat ik opnieuw werd geconfronteerd met mogelijk verdriet.

In dit nieuwe stilgelegde leven vond ik op een dag een grijze haar op mijn hoofd. Hij was die nacht plotseling verschenen, vlak bij mijn slaap, strak opgekruld, en toen ik het in de badkamerspiegel zag, had ik eerst nog gedacht dat het een pluisje was. Eén enkele grijze haar met een lichte glans. Ik strekte hem uit tot zijn volle lengte, liet hem los en strekte hem toen weer uit. Ik trok hem niet uit mijn hoofd. Ik dacht: ik word oud. Ik word oud en de wereld is veranderd en niemand heeft mij ooit echt gezien voor wie ik ben. Door een vlaag van weemoed kreeg ik tranen in mijn ogen. Dit is

alles wat er is, dit fragiele in- en uitademen. Waar bleef de tijd en had ik wel alles uit het leven gehaald? Maar wat was de beslissende maatstaf voor alles uit het leven halen, en hoe kon ik weten of ik dat had gedaan?

Achteromkijken naar het verleden was overspoeld worden door berouw. Ik weet niet wat er eerst kwam – of ik eerst berouw begon te krijgen en toen de mannen uit mijn verleden googelde, of dat ik door het googelen van de mannen uit mijn verleden overweldigd was geraakt door berouw. Ik dacht aan alle beginnen, en aan dat lichte gevoel dat met beginnen gepaard gaat. Ik rouwde om de tijd die ik had verspild aan het koesteren van hoop dat hetgeen wat ik had volmaakt zou worden. Ik rouwde om iets waarvan ik niet eens wist of het waar was, dat er iemand was die aan mij voorbij was gegaan, iemand die misschien niet alleen van me had gehouden maar mij ook echt had gezien voor wie ik ben.

Er was een Koreaanse jongen bij een muziekvak dat ik in mijn eerste jaar had gevolgd, al die tijd geleden, in mijn eerste jaar in Amerika toen alles nog nieuw was. Inleiding tot Muziek. De Witte docente, klein van postuur, was enthousiast, een vlotte prater, en haar Amerikaans-Engelse woordenstroom, met een sterk regionaal accent, klonk me zo vreemd in de oren, een oneindig gemompel, waardoor ik me vaak verloren voelde. Op een dag keek ik opzij naar de student die naast me zat om te zien of hij haar laatste woorden had opgevangen, en in zijn schrift stonden geen letters die ik herkende, maar verfijnde tekeningetjes met korte, ondoorgrondelijke lijntjes. Ik staaarde ernaar, gefascineerd door de prachtige kalligrafie van het Koreaans, ervan onder de indruk dat hij dit zo kon opschrijven en er ook betekenis uit kon halen. In mijn herinnering is dit hoe hij mij als eerste opviel, maar onze herinneringen kunnen soms bedrieglijk zijn. Hoe wist ik dat het Koreaans was, aangezien ik het verschil niet kende tussen Japans, Chinees en Koreaans? Ik wist niet hoe ik het wist, maar ik wist het, en ik wist ook dat als hij in het Koreaans schreef, hij waarschijnlijk uit Korea kwam; hij was geen Amerikaan, net zomin als ik, en daarom waren zijn dagen vast getekend door eenzaamheid,

net als de mijne. Ik wilde zijn aandacht maar deed niets om die te trekken. Hij was knap, gedrongen en stevig gebouwd, en zijn haar was kort en stekelig geknipt, wat voor mij voelde als een prachtige daad van opstandigheid. Hij liep altijd met gebogen hoofd de collegezaal binnen, alsof hij verlegen of in gedachten verzonken was, en schudde voordat hij ging zitten zijn rugtas van zijn schouders om die op de vloer te zetten. Ik beeldde me in dat we elkaars hand vasthielden en samen op het gazon zaten waar de Amerikaanse studenten hun sandwiches in de zon aten. We zouden net als die studenten zijn die met de auto uitstapjes naar het strand maakten, om daarna weer terug naar hun studentenhuis te keren, lichtelijk aangeschoten, zorgeloos en plakkerig van het zand en het zoute water. Elke woensdag en vrijdag was ik van plan om voor het muziekcollege mijn telefoonnummer op een stukje papier te schrijven; dat voelde spannend en gewaagd, als iets wat mensen in films deden, omdat ze wisten hoe je zoiets moest aanpakken. Wekenlang zat ik naast hem bij college, voelde ik zijn nabijheid als een elektrische puls in de lucht, maar pas in de laatste week voor de tentamens schreef ik mijn nummer op. Ik voegde eraan toe: *Zullen we straks samen iets gaan doen?* Daarna verscheurde ik het papiertje en toen we gingen zitten voor ons tentamen schreef ik gewoon mijn naam en mijn nummer op de achterkant van een bonnetje. Ik heb het nooit aan hem gegeven. Ik leverde mijn antwoorden in en verliet de zaal. Ik heb hem nooit meer gezien, mijn knappe, stekelharige Koreaan. In het semester daarop keek ik tijdens colleges en in de gangen altijd goed om me heen en een paar keer zag ik een aantrekkelijke Aziaat met hoekige gelaatstrekken, maar als ik langer keek bleek het hem toch niet te zijn. Misschien was hij teruggegaan naar Korea. Waren we nu anders misschien samen geweest, mijn Koreaan en ik, met een kind of twee, op korte reisjes naar Seoul en Lagos, met als thuisbasis New York City? Ik vind New York City maar niks. De lucht heeft er een vinnig randje en de anonimiteit van de stad is verschroeiend. Het geeft me een gevoel van onthechting, als een kiezel die rondrammelt in een grote, onverschillige kalebas. Ik heb een jaar in de stad gewoond, toen ik net was afgestudeerd, in een studio op 42nd and

Lex, nadat ik mijn vader ervan had overtuigd dat aspirant-schrijvers in New York moesten wonen. Er was iets aan die stad wat ervoor zorgde dat je je wilde verstoppen, waardoor ik dagenlang weggestopt in mijn appartement doorbracht, waar ik eten liet bezorgen en oogcontact met de vriendelijke portier vermeed. Toen ik het had opgegeven een roman te schrijven, vond ik werk in de reclamewereld en verhuisde ik, weg uit de stad, met het voornemen er nooit meer naar terug te keren. Toch kwam New York City vaak in mijn dromen voorbij, wellicht omdat het de stad is die in iemands dromen hoort voor te komen. Parijs kwam er ook in voor, nog zo'n stad die me niet interesseert. Parijs schreeuwt te luid van de daken dat het zo speciaal is en daarmee verliest het zijn glans; Parijs doet de aanname dat je erdoor gecharmeerd zult raken, puur vanwege zijn charme. En Zwarte Parijzenaars zien er grijs uit, alsof de hartelijke minachting die de Fransen koesteren voor Zwarte Fransen een slaag op hun huid heeft achtergelaten. Deze omschrijving van Zwarte Parijzenaars kwam van een man van wie ik drie jaar van mijn leven dacht te houden. Nee, een man van wie ik drie jaar had gehouden, maar waarvan ik, nadat dat op zijn eind kwam, wenste dat ik dat niet had gedaan. Darnell. Zijn naam was Darnell.

'Ze zien er grijs en uitgeblust uit. De Fransen behandelen hun Zwarte medemens als stront, maar als je Afro-Amerikaans bent, zien ze dat enigszins door de vingers,' zei hij.

Hij vertelde me over de keer dat hij in Parijs uit een trein stapte en er mannen in uniform het perron op stormden en alleen de mensen die niet Wit waren om hun papieren vroegen – *Les papiers! Les papiers!* Een vlugge blik op zijn blauwe Amerikaanse paspoort en ze gebaarden dat hij kon doorlopen, en toen hij achteromkeek zag hij vier Zwarte fransozen gekrenkt en op een kluitje bij de pilaar van het treinstation staan, terwijl de andere Fransen hen onverstoord voorbijliepen. Ik wilde dat Darnell zei dat hij het hartverscheurend vond of erdoor geraakt was of dat het een woede in hem ontstak, maar hij zei dat het de verstoffelijking van het subjectieve neoraciale paradigma was. Of zoiets.